

An abstract artwork featuring a complex, layered composition. The background is a dark, textured surface, possibly a wall or canvas, with various colors and textures applied. There are large, irregular shapes in shades of yellow, orange, and brown, some of which appear to be made of a different material or have a different texture than the background. These shapes are interspersed with darker, more solid areas of black and dark brown. The overall effect is one of depth and complexity, with a sense of organic growth or decay. The text is overlaid on the right side of the image.

Irena Gajser

r a z s t a v a
retro 2009-2019

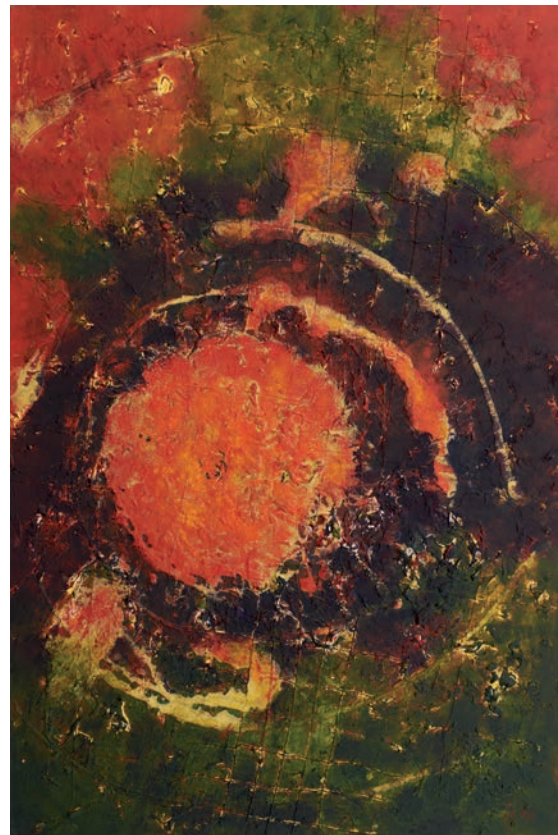
12.5.-5.6.2020

galerija DLUM

Retro 2009 – 2019

Likovni opus magistre likovne umetnosti Irene Gajser zaznamuje neprestano raziskovanje tako likovne motivike kot materialov in tehnik, svoja dela pa združuje v zaključene cikle, ki jih praviloma posveča naravi, pogosto z ekološko ozaveščujočim sporočilom. Že v enem njenih zgodnejših ciklov, posvečenem platonskim telesom, je razvidna težnja po tridimenzionalnem, plastičnem obravnavanju likovne vsebine, hkrati pa že nakazuje filozofski pristop problematiki narave in eksperimentiranju s kompozicijo. O tem pričajo tudi umetničini akvareli z navpično komponiranimi cvetovi, vendar orientiranimi navzdol, kot bi jih privlačila gravitacija, povezujoč na specifičen način zemljo in nebo, kar bo ohranila tudi v vseh naslednjih ciklih.

Že v kmalu sledeči fazi dreves se manifestirajo vse ustvarjalne lastnosti Irene Gajser, saj se ob tehniki olja na platnu pojavi še uporaba kolaža, točneje tekstilnih aplikacij in različnih granulatov. Rastlinska motivika sicer spremlja slikarko že od samih začetkov, ne le v smislu stiliziranega odslikavanja neposredno vidnega oz. površinskega, marveč tudi upodabljanja notranje strukture objektov, kot so

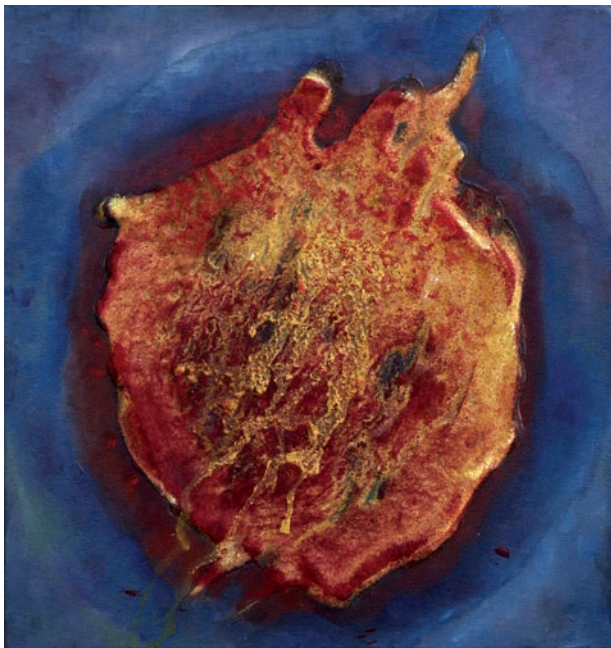

Brez naslova, 120 x 80 cm, kolaž, 2009

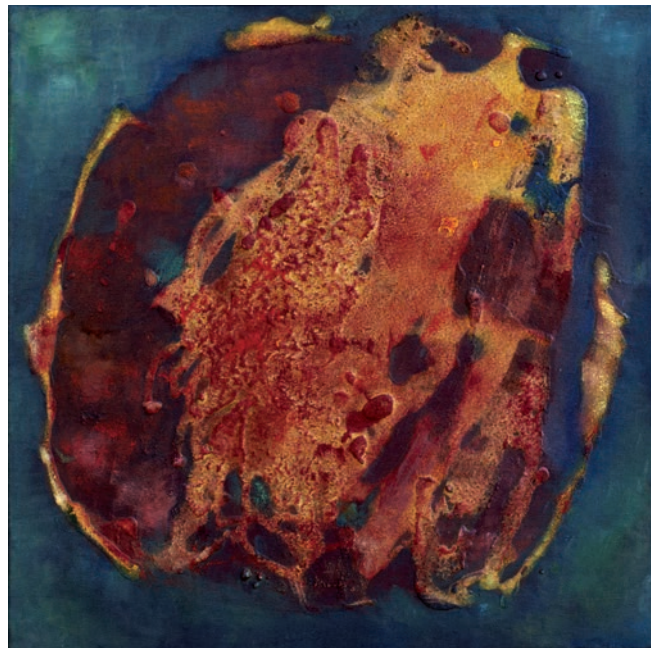
npr. prerezi jabolk s pečkami in prerezi drevesnih debel, tako prečnimi kot vzdolžnimi, poigravajoč se z neslutenimi možnostmi geometrizacije na eni in akcijskega slikarstva z dripping in posipavanjem granulatov na drugi strani, nenazadnje pa so prisotni tudi odmevi informela. Ireno Gajser tako zanima, poleg kompozicije, volumskih in prostorskih odnosov ter barvnih razmerij, tudi notranja podoba in tekstura sadeža, lista ali drevesa, vključno z njihovo raznovrstno ikonografsko ali simbolično vsebino.

Na naravo v vseh pojavnih oblikah navezuje tudi cikel *De rebus naturae*, kot parafraza filozofskega spisa epikurejca Tita Lucretia *De rerum natura* (O stvarih narave). Zanimiva je slikarkina antropomorfna oblika drevesa, ki že od nekdaj simbolizira povezavo med zemljo in nebom, tostranstvom in onostranstvom. Zelo redko pa srečamo upodobitve dreves v prečnem prerezu, kot jih upodablja Irena Gajser, kjer uporabi poleg krožne tudi spiralno obliko, navezujoč na prvotni geometrijski cikelus (kromosomi), spirala pa bo čez čas prešla v samostojni cikel *Quo vadis Helix?* (Kam greš spirala s parafrazo na evangelijsko vprašanje *Quo vadis Domine?*). Določene spirale

v naravi naj bi namreč vsebovale zlati rez, dokaz božanske demiurške prisotnosti in zatoorej večnega obnavljanja življenja, tudi čudežnega (...et exspecto resurrectionem mortuorum...). Prečni prerezi debel lahko navsezadnje simbolizirajo tudi dušo. Tukaj se prvič v slikarkinem opusu pojavijo poliptihi, ki jih sestavlja v stensko montažo maloformatnih reliefnih odlitkov listja, kot bistvenih detajlov dreves, z učinkom razpadanja, izdelanih po lastni metodi. Pri upodabljanju dreves je močno prisotno prelivanje in odtekanje barve, hkrati s posipavanjem granulatov, kar posreduje likovni celoti fluiden vtis odtekanja ali razkroja objektov in hkrati navezuje na simbolni naslov cikla *Lacrimae arboris* (Solze drevesa – parafraza motiva *Lacrimae Christi*), pri čemer umetnica s čisto likovno vsebino opredeljuje izpovedno vsebino dela. Slednja je posvečena sodobni ekološki problematiki uničevanja gozdov, kot bi šlo za nekakšen genocid dreves z aluzijo na trpečega človeka z dušo, ki joče, pa ne toliko zaradi sebe, kot zaradi neumnežev, ki z ekosistemom hkrati uničujejo lastno eksistenco. Umetničina eksistenčna navezanost na naravo, ki ji hkrati daje neizčrpen ustvarjalni navdih, se kaže tudi v nazivih številnih razstav, kot je morda *Speculum*

Cikel Lacrimae arboris, 40 x 40 cm, kolaž, 2009 (2)

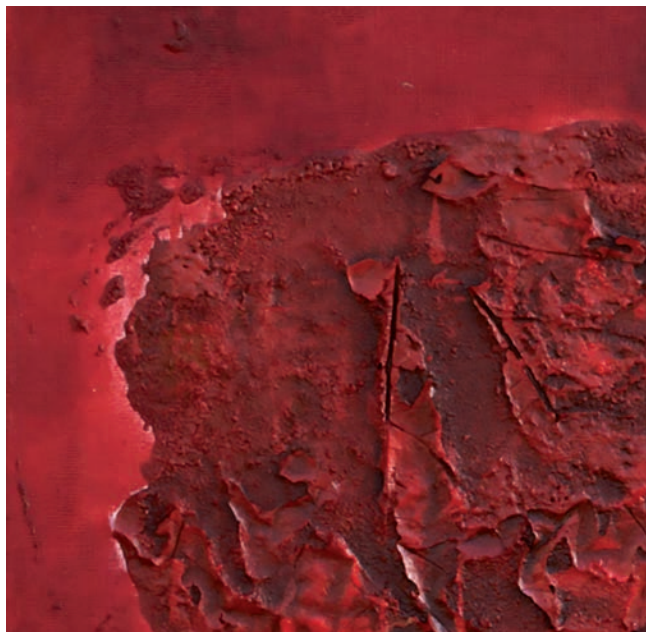
Cikel Lacrimae arboris, 40 x 40 cm, kolaž, 2009 (3)

naturae, Zrcalo narave, kjer še močnejše izpostavi svoj simbolni jezik s kriptografskimi značilnostmi, kakor nam tudi narava spregovori v skrivnostnih znamenjih. Podobno kot na razstavi Ujeta sfera, kjer se pojavi poleg krožne oblike tudi kvadratna, v kateri je sfera ujeta, navezujoč na starodavno geometrijsko problematiko kvadrature kroga. Orbis mundi je simbol sveta, kvadrat pa zemlje, pa vendar v platonski simboliki vsota štirih števil ali kvaternarius da rezultat 10, ki je število popolnosti. Takšni sestavljeni obliki lahko srečamo tudi v t.i. Rdečem ciklu.

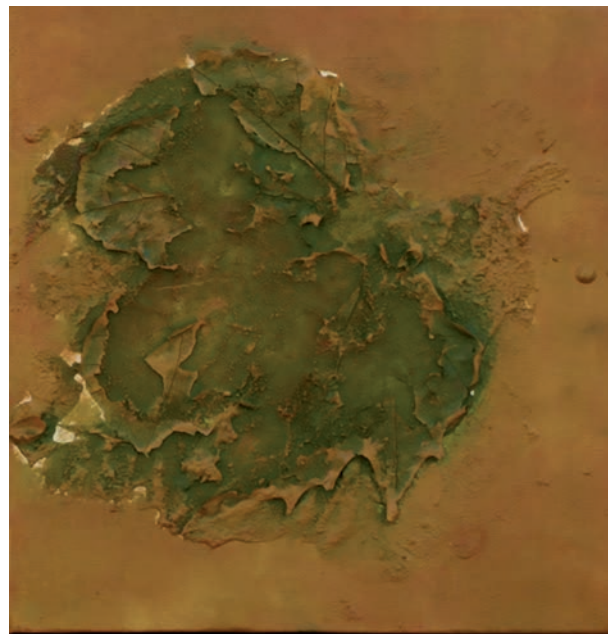
Ne nazadnje je treba omeniti precdenčno, odmevno razstavo Emanacija simbolov v mariborski Sinagogi, kjer je umetnica s pomočjo številnih malih kvadratnih platen, nameščenih na navpičnih nosilcih, s prevladujoče črnim koloritom, povezala Staro zavezo, Kabalo in Holokavst v celovito likovno izpoved. Takšna filozofsko mistična izhodišča lahko najdemo tudi v stenski montaži z nazivom E pluribus unum (iz mnogih eden), simbolizirajoč stvarjenje nikoli dovršene kozmične celote iz mnogih delov, saj je slikarka na črne 3D prizmatične nosilce namestila poljubne kvadratne lesene nosilce s komaj formirajočimi se krožnimi oblikami iz cikla Strukture narave, povezujoč

trikotnik, kvadrat in krog v pravkar nastajajoče, idealno platonsko vesolje, vračajoč se tematsko svojemu zgodnjemu ciklu Platonska telesa. Pravo presenečenje pa je Irena Gajser ustvarila s svojim razpelom v obliki poliptiha maloformatnih nosilcev, kjer je na še neviden način združila svoja likovna izhodišča s krščansko vsebino. Irena Gajser dojema stvarstvo kot neskončno nizanje enakovrednih pojavnih oblik žive in nežive narave, materialnega in duhovnega stvarstva, mikro- in makro-kozmosa, brez omejitev, ki si jih je drznil postaviti človek v različnih kratkoročnih religioznih in političnih sistemih, in to po trinajst in pol milijardah let evolucije vesolja, seveda če štejemo big-bang kot njegov začetek. Seveda pa moramo njeno sporočilo razumeti tudi kot opozorilo človeštvu pred uničenjem ekosistemov zaradi brezobzirne eksploatacije naravnih bogastev, onesnaževanja z industrializacijo in nezmerno urbanizacijo. Vendar pa sporočilu memento mori sledi sporočilo: et expecto resurrectionem mortuorum...

*Mario Berdič, lik. kritik,
v Mariboru, april 2020,
v znamenju coronavirusa*

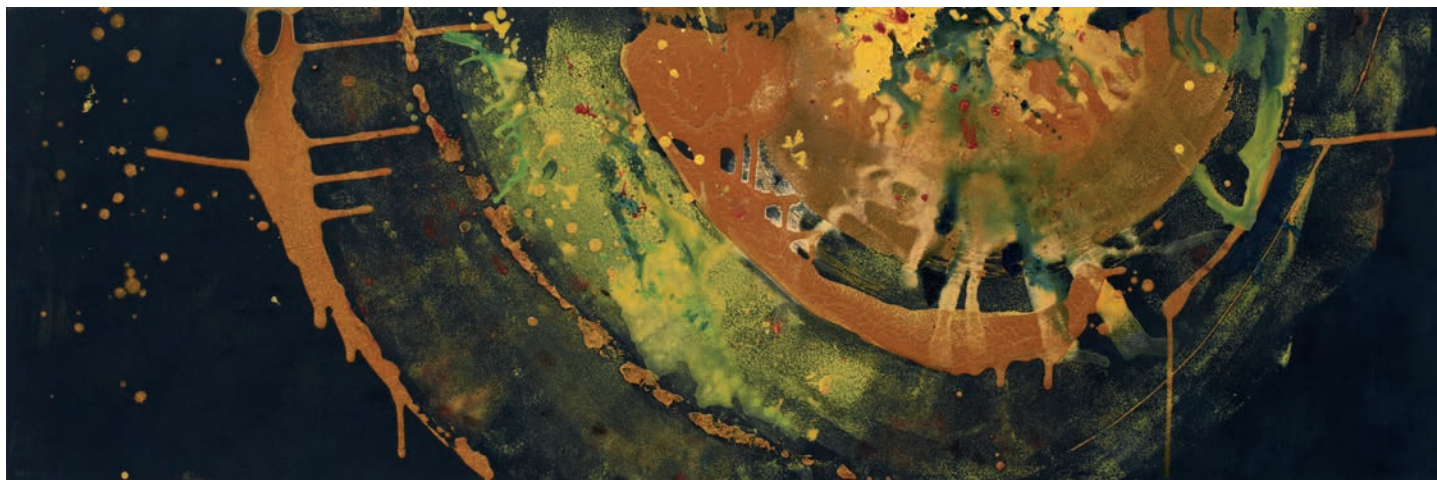
Cikel Lacrimae arboris, 20 x 20 cm, kolaž, 2009 (5)

Cikel Lacrimae arboris, 20 x 20 cm, kolaž, 2009 (10)

Cikel Lacrimae arboris, 40 x 120 cm, kolaž, 2011

Cikel Lacrimae arboris, 40 x 120 cm, kolaž, 2011

Cikel Lacrimae arboris, 40 x 80 cm, kolaž, 2011 (2)

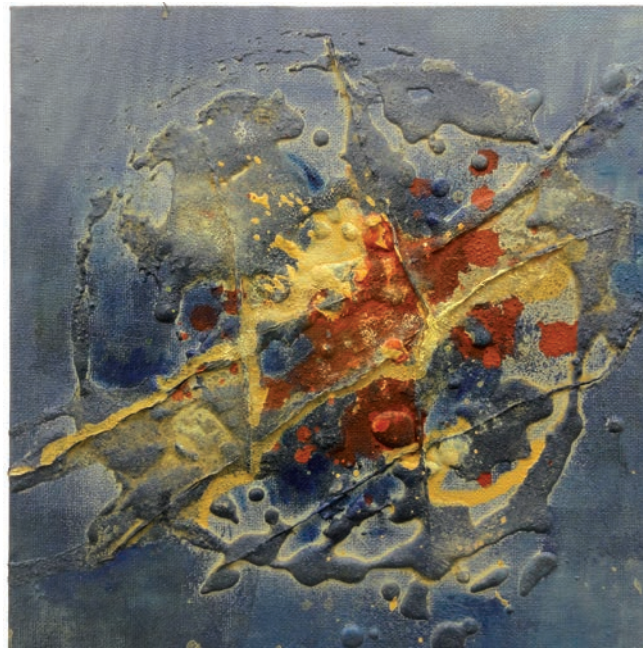
Cikel Lacrimae arboris, 40 x 80 cm, kolaž, 2011 (3)

Cikel Lacrimae arboris, 80 x 80 cm, kolaž, 2009

Modri cikel – brez naslova, 30 x 30 cm, kolaž, 2013 (1)

Modri cikel – brez naslova, 30 x 30 cm, kolaž, 2013 (3)

Platonova telesa - dodekaeder, 100 x 100 cm, olje na platnu, 2010

Platonova telesa - ikozaeder, 100 x 100 cm, olje na platnu, 2010

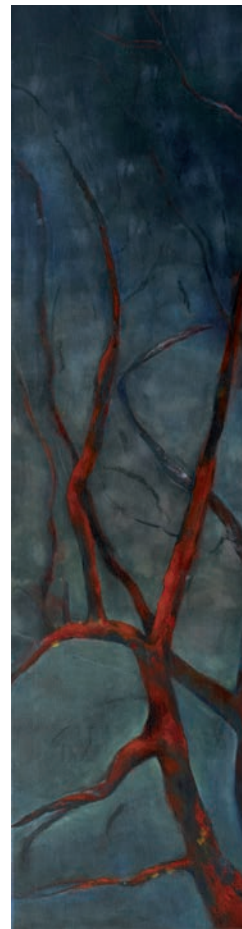
Platonova telesa - tetraeder, 100 x100 cm, olje na platnu, 2010

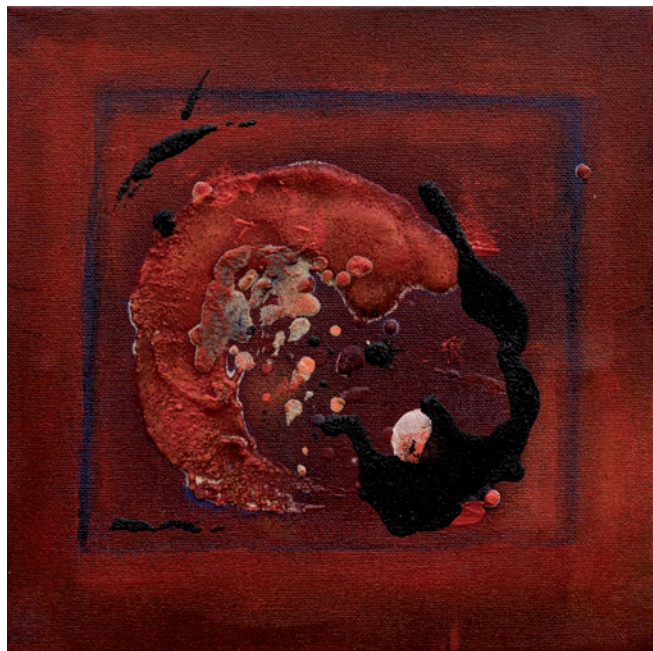
Platonova telesa - heksaeder, 100 x 100 cm, olje na platnu, 2010

Platonova telesa - oktaeder, 100 x 100 cm, olje na platnu, 2010

Rdeče drevo I, II, III, 120 x 30 cm, olje na platnu, 2009

Rdeči cikel – brez naslova, 30 x 30 cm, kolaž, 2014

Rdeči cikel – brez naslova, 30 x 30 cm, kolaž, 2014

Rdeči cikel – brez naslova, 70 x 70 cm, kolaž, 2014

Rdeči cikel - brez naslova, 100 x 60cm, kolaž, 2014

Rdeči cikel - brez naslova, 80 x 60 cm, kolaž, 2014

Rdeči cikel - brez naslova, 100 x 90 cm, kolaž, 2014

Rdeči cikel – brez naslova, 100 x 120cm, kolaž, 2014

Štirje letni časi – poletje, 120 x 80 cm, olje na platnu, 2009

Irena Gajser

Diplomirala je na Visoki Šoli za risanje in slikanje v Ljubljani pri mag. Darku Slavcu, akad. slik. in grafiku spec.. Magistrski študij je končala na isti šoli pri doc. Maticu Kosu, mag. lik. umetnosti. Vrsto let je bila organizator in koordinator programa Društva likovnih umetnikov Maribor (DLUM). V galeriji Društva DLUM in izven nje ter v tujini, (Avstrija, Italija, Nemčija, Hrvaška...) je organizirala preko 100 razstav za domače in tuje umetnike. Osem let je bila predsednica društva DLUM, prav tako članica Umetniškega sveta DLUM, članica IO Zveze društev slov. lik. umetnikov. Je članica sveta Zavoda Koroške galerije Slovenj Gradec.

Po izboru strokovne žirije je nagrajenka DLUM za leto 2014.

Za seboj ima preko 25 samostojnih avtorskih ((Miheličeva galerija Ptuj, Galerija Grasslov stolp, Slov. Bistrica, Galerija ZDSLU, Galerija DLUM, Galerija Deutschlandsberg, Avstrija, Institut Jožef Štefan Ljubljana, Galerija premogovnika Velenje, Galerija Razvid, Zaprešić, Sinagoga Maribor, Galerija Grad, Negova, Kosovelov dom Sežana, la Roggia, Pordenone, Italija in preko 90 skupinskih razstav doma in v tujini (Evropski parlament v Bruslju, Slovenski parlament, Koroška galerija SG, Galerija Dvor Trakošćan, la Roggia, Pordenone, Italija, Meštrovičev paviljon Zagreb, Korotan Dunaj, Kulturhaus Bruck na Muri-Avstrija, Pilonova galerija Ajdovščina, Lokarjeva galerija Ajdovščina, UKM Maribor, Meštrovičeva galerija VIS (Hr.), Galerija Petrović Sarajevo...

Živi in ustvarja v Mariboru.

Kolofon

Naslov kataloga: Irena Gajser

Katalog izdal: DLUM, Trg Leona Štuklja 2, Maribor

Založnik: DLUM, Maribor

Zanj: dr. h. c. Vojko Pogačar

Avtor besedila: Mario Berdič Codella

Oblikovanje in tehnično urejanje: Vojko Pogačar

Fotografije: Irena Gajser, str.: 5, 7 – 23, 31

Marjan Laznik, str: 24 – 30

Izdaja: Prva izdaja

Dostopno na: <https://www.dlum.si/>

Izid: Maribor, maj, 2020

CIP – Kataložni zapis o publikaciji

Univerzitetna knjižnica Maribor

75(497.4):929Gajser I.(083.824)

GAJSER, Irena

Irena Gajser : razstava : retro 2009–2019 :
[Elektronski vir] : Galerija DLUM, [Maribor], 12. 5. – 5.
6. 2020 / [avtor besedila Mario Berdič Codella ;
fotografije Irena Gajser, Marjan Laznik]. – 1. izd. –
Maribor : DLUM, 2020

Način dostopa (URL): [https://www.dlum.si/
application/files/2216/1928/7578/2020_Gajser_
Irena-katalog-m.pdf](https://www.dlum.si/application/files/2216/1928/7578/2020_Gajser_Irena-katalog-m.pdf)

COBISS.SI-ID – 13622787

spozorji:

